

Open Access revoluciona a publicación de artigos científicos

As universidades galegas súmanse ás iniciativas editoriais de acceso aberto e gratuito aos traballos de investigación

Bugalicia - Consorcio de Bibliotecas Universitarias de Galicia
buzon@bugalicia.org

Nos últimos meses, moitos foron os artigos de divulgación na prensa que nos falan do *Open Access* á información científica.

Está sobradamente documentada na literatura técnica a revolución que Internet propiciou no concepto clásico da difusión dos coñecementos científicos. A edición electrónica reduce os custos de publicación e permite unha maior rapidez na súa transmisión.

Se temos en conta só as revistas científicas, o número de cabeceiras cífrase en torno a 200.000 e en vinte e cinco millóns o número de artigos publicados anualmente. Estas cifras redondas dan unha idea da dimensión deste sector da edición, que desde a década dos noventa iniciou a difusión da produción científica en formato electrónico.

Hoxe en día unha de cada cinco revistas científicas ten edición *on line*. Internet propiciou que a información sexa rapidamente difundida e compartida, pero só se esta se atopa dispoñible para todos.

Un artigo pode tardar un ano en publicarse en papel, mentres que nas revistas electrónicas a publicación pode estar lista en unha ou dúas semanas. Sen embargo, o acceso a un achado científico restrínxese a aqueles que pagan unha subscripción a unha revista ou directamente polo artigo. De aí a importancia que están cobrando as revistas electrónicas gratuítas como medio para compartir as investigacións científicas.

Información científica “en aberto” para tódolos internautas. Esta é a filosofía que hay detrás das publicacións *on line* de acceso gratuito, tan rigorosas como as clásicas revistas médicas, pero que, a diferenza destas, non cobran ao lector por acceder aos seus contidos e non están restrinxidas polos procesos editoriais tradicionais.

Como o lector non paga nada por acceder a estas revistas gratuítas, é o propio autor quen ten que financiar, habitualmente, os gastos de revisión e difusión do traballo (unha media de 750 € por artigo).

Open Access en Galicia*

As tres universidades galegas, a través do Consorcio de Bibliotecas Universitarias de Galicia, firmaron un acordo de asociación que permite aos investigadores publicar gratuitamente os seus artigos nas revistas electrónicas da editorial Biomed Central.

Bugalicia firmou este acordo a comezos deste ano. A cota a pagar é de 6.405 euros polas tres universidades. Deste modo, os investigadores das tres universidades galegas poderán presentar un número ilimitado de traballos de investigación ás

revistas de BioMed Central sen custo, ou incluso fundar a súa propia revista referente a calquera campo da bioloxía ou a medicina.

O Consorcio de Bibliotecas Universitarias de Galicia ten como obxectivo prioritario o favorecer a produción científica de Galicia, poñendo a disposición dos investigadores universitarios un amplo número de recursos de información electrónica e ferramentas para a súa explotación.

BioMed Central é unha editorial *on line*, dedicada a proporcionar acceso inmediato e gratuíto a traballos de investigación médica e biolóxica que publica en revistas de formato electrónico e que foron avaliados por outros científicos.

Publicar en BioMed Central apórtalles aos investigadores unha difusión pública dos seus traballos, ofrecéndollos gratuitamente a calquera lector a través da súa interface web, <http://www.biomedcentral.com/>. Os traballos tamén son indexados e depositados nun arquivo dixital gratuíto de revistas sobre biomedicina e bioloxía do NIH (U.S. National Institutes of Health), en <http://www.pubmedcentral.nih.gov/>, obtendo así unha visibilidade parella á dos traballos publicados en revistas impresas.

Os investigadores non pierden os dereitos de propiedade intelectual, xa que BioMed non require que os autores transfiran os dereitos intelectuais dos seus traballos de investigación ás súas revistas, polo que calquera autor pode ademais publicar os seus traballos de investigación na súa páxina web ou enviar os artigos por correo electrónico a outros colegas sen as restricións ocasionadas polos dereitos da propiedade intelectual.

Grazas a un sistema de revisión por pares, o tempo de avaliación será menor e cada investigador poderá ademais visualizar *on line* tódalas fases do proceso. Os autores poderán asimesmo consultar de forma privada o número de veces que se le ou se baixa o seu artigo da rede.

Tódolos traballos de investigación poden ser lidos en canto sexan aceptados, non tendo que agardar a que unha revista disponga de espazo, acortando considerablemente o prazo de publicación.

Os artigos pódense buscar por calquera das súas partes. A busca sobre o texto completo aporta un maior grao de recuperación e visibilidade.

Este movemento de 'libre acceso', ao que cada vez se adscriben máis institucións, debería de obrigar aos grandes grupos editoriais a reformular as súas políticas económicas para que estas se adapten aos novos tempos.

* Na web do Consorcio de Bibliotecas Universitarias de Galicia, <http://www.bugalicia.org> hai publicado un tutorial onde se explica paso a paso que deben facer os investigadores interesados en enviar traballos para a súa publicación en BioMed Central.